

Джени Маджаров

ЗА ПРЕВОДА НА ИМЕТО ШАРКОЛИЯ НА УНГАРСКИ ЕЗИК

Известният герой на южнославянския епос Крали Марко язди много и различни коне, ала най-обичан и харесван от народа е конят му Шарколия. Това име се среща в много варианти, сред които най-често употребяваните са Шара, Шаро и Шарко. Изследването търси вероятния произход на името, което според народната етимология е с локално начало, от наименованието на планината Шар. Друго народно тълкуване свързва името с белите косми по хълбоците на коня, поради което значението му се осмисля като „пъстър, шарен кон“. Навсякъде в песните обаче народният творец изрично подчертава, че конят на Крали Марко е вран, т.е. черен. Старите пластове на южнославянския епос позволяват да се потърси значението на името далеч назад във времето, преди завоюването на Балканския полуостров през XIV в. Такав поетичния образ на коня Шаро могат ясно да се открият добре изразени свръхестествени черти като наличие на шест крила, способност да лети и говори с човешки глас, да изпуска дим от ноздрите си и огън от устата си и пр. Тези особени прояви и умения на коня налагат становището, че Шарко е сборен образ от характерните черти на различни митични и демонични същества. Поради тази причина изследването на името се насочва към търсене на някакви връзки между митичните същества змия и змей и коня. Доказателства за същите се намират, както в южнославянския песенен и приказен фолклор, така и в унгарския език и култура. Това дава основание да се твърди, че личните имена Шара, Шаро, Шарколия и пр., не са свързани с някакъв обикновен хиперболизиран образ на крилат кон, а означават един метафоричен сбор от характерните черти на няколко митични и демонични същества – змия, змей, ламя, хала, караконджол и пр. Поради тази причина името на коня би следвало да се разбира, тълкува и превежда в смисъла на „кон-змей“.